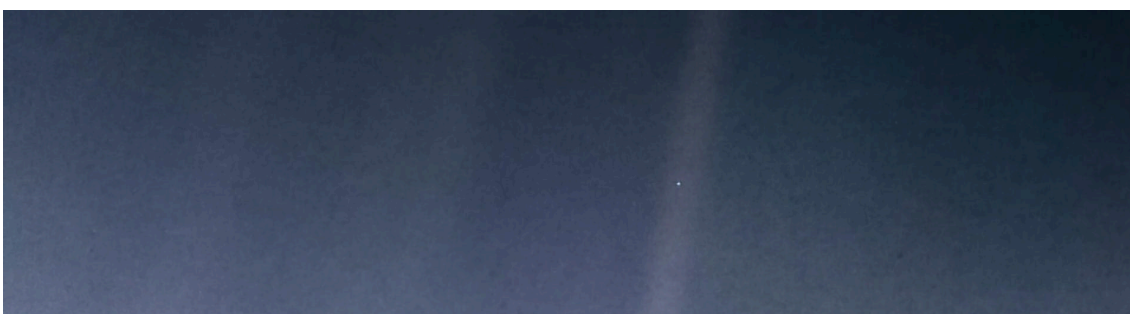

Puntu urdin argia: Carl Sagan eta gizakiaren big banga

(Iturria: [Puntu urdin argi bat: Carl Sagan eta gizakiaren big banga | Newtral](#))

Carl Saganek NASAtik 6.000 kilometrora dagoen Lurraren argazki bat bere zaintzarako premiazko dei bihurtu zuen.

Voyager 1 's Pale Blue Dot - NASA/JPL-Caltech.

1994ko otsailaren 20a. Carl Saganek zientzia dibulgazioko liburu garrantzitsuenetako bat argitaratu du: Un punto azul pálido. Lan hau 1990eko otsailaren 5ean Voyager 1etik hartutako irudian oinarritzen zen, non Lurra 6.000 milioi kilometrotik ikusten zen, historiako urrutiena.

Argazkia, NASAk historiako garrantzitsuenetakotzat jotzen duena, anekdota batean geratu beharrean, gizakiak unibertsoan duen presentziaren isla gisa ikusten hasi zen: oso txikia. "0,12 pixel" eskaseko tamainarekin, Lurra garrantzirik gabeko puntu bat besterik ez zen ikusten izar-eremu handi baten barruan. Haren distira berezitasun gabeak eta haren presentzia hutsalak ia tratatu filosofiko bihurtu zuten argazkia:

"Begira puntu hori. Hori hemen da. Hori da gure etxea. Hori gu gara. Bertan, maite dituzun guztiak, ezagutzen dituzun guztiak, noizbait entzun dituzun guztiak, existitu den gizaki bakoitzak bere bizitza bizi izan zuen".

Puntu bat bizitzaz egina

Lurra ez da Eguzki Sistemako planetarik handiena ere, eta puntu urdin zurbil batean, ez da irudiaren protagonista ere. Bizi den planeta aurkitzen ahalegindu behar dugu eta, non dagoen adierazten duen ohiko gida edo gezirik gabe, ia ezinezkoa da. Baina hor dago: puntu urdin bat, argi sorta batek argitua, "Gizatasuna" jasotzen duena:

"Gure poz eta sufrimendu guztien batura, beren buruaz ziur dauden milaka erlijio, ideologia eta doktrina ekonomikoak, ehiztari eta biltzaile bakoitza, heroi eta koldar bakoitza, zibilizazioen sortzaile eta suntsitzaile bakoitza, errege eta nekazari bakoitza, bikote maitemindu gazte bakoitza, ama eta aita bakoitza, haur itxaropentsu, asmatzaile eta esploratzaile bakoitza, moralaren maisu bakoitza, politikari ustel bakoitza," superizar "bakoitza," lider goren "bakoitza, gure espeziearen historian bekatari eta santu bakoitza, hor bizi izan zen – eguzki-izpi batean zintzilik zegoen hauts-mota batean".

Azken finean, puntu urdin zurbil bat ageri zen lekuan, Lurra zegoen. Ez zen irudian agertzen zen planeta bakarra, baina bai garrantzitsuena Lurrarentzat berarentzat.

"Zergatik pentsatu behar dugu unibertsoa guretzat egin dela? Zergatik da hain erakargarria ideia hori? ", zioen Saganek bere liburuan.

Dibulgetzaileak, Galileo edo Bryan Appleyard bezalako beste autore batzuetatik abiatuta, zientziaren historia errealtatearen eta gizakiaren ideien arteko liskarra zela azaltzen zuen. Mendeetan zehar eredu antropozentristak proposatu ziren, non Lurra, Gizadiaren bizileku gisa, beste guztia existitzen zen puntua zen, baina puntu urdin zurbil batek, argazkiarekin batera – bisualki ikusitakoa –, bizitza, unibertsoan kasualitate bat ez bazen ere, hain zati absurdu txikia zela erakutsi zuen, non ezin izango baitzuen ezer suposatu gainerako munduarentzat:

"Gure jarrerak, gure irudimenezko garrantzia, Unibertsoan kokapen pribilegiatua izatearen ilusioa... argi puntu zurbil honek desfaiatzen gaitu".

"Mota bakarti bat iluntasun itzelean"

NASAk bere 30. urteurrena dela eta berrargitaratu zuen irudia, zinez, "familiaren erretratua" da. Bertan, Eguzki Sistemako hainbat planeta erretratatzen dira: Neptuno, Urano, Saturno, Jupiter eta Venus. Marte "argi-sortaren erreboteak" ezkutatzen du, Merkurio "Eguzkitik gertuegi", eta Pluton, Pluton, **"txikiegia, urrunegia eta ilunegia da agertzeko"**.

Hasiera batean, NASAren esfortzuak gorabehera, argazkia penarik eta aintzarik gabe igaro zen. Voyager 1ek hartutako azken sei argazkiek, zeinak kamera itzali baitzuen erregaia eta bateria aurrezteko, maila berria hartu zuten.

Saganen ustez, puntu urdin zurbil bat zen gizabanakoak behar zuen azken frogatik ikusteko, "iluntasun kosmikoa itzelaren" aldean, ez dela batera garrantzitsua. "Ba al dago bizitza adimendunik Lurrean?" kapituluaren, Saganek espedizio estralurtarra izango litzatekeena imitatzen du, baita espaziotik bizi bila dabilen bisitari batek aurkituko lukeena ere.

"Behien heste-jarduerarik intimoenak planeten arteko espaziotik detektatzeko modukoak izatea nahasgarria da, batez ere kontuan hartzen badugu hainbeste gauzarengatik sentitzen dugula atxikimendu handia ez direla".

Saganek metanoari buruz idazten du, egin zezaketen lehen aurkikuntzetako bat izango litzatekeena. Hortik aurrera, dena da gizakia. Irrati-uhinak, bizona adimenduna adierazten dutenak, "lerro zuzenak eta kontzentrazioak" dituzten formazioak... eta argiak. Batzuk hiriengatik, beste batzuk prozesuagatik, hala nola arrantzagatik, eta beste batzuk, besterik gabe, suagatik.

"Gauero milaka su ikusten ditugu. Egunez, eremua kez estalita egoten da. Urteen buruan, planeta osoan, gero eta baso gutxiago eta basamortu idor gehiago dago".

"Zerbait gaizki atera da"

Izan ere, puntu urdin zurbil hura, Saganen hitzetan, hiltzen ari zen. Dibulgetzailearen diskurtsoa eta obra ez zen hutsala, ez zen mundutarraren minimalismoaren oda bat, baizik eta puntu horretatik kanpo unibertsoaren infinitutasunak giza bizitzarako espazio gehiago ez duela (oraingoz) konturatzea.

"Zalantzarik gabe, zerbait gaizki atera da. Organismo nagusiek, edozein direla ere, gainazala birmoldatzeko hainbeste eragozpen hartu dituzte, ozono-geruza eta basoak suntsitzen dituzte, lurzorua higatzen dute (...) bizitza adimenduna dagoela dioen ustea birplanteatzeko unea iritsi da".

Sagan, puntu baten hauskortasunaren bidez, herri-kontzientzia pizten saiatu zen, diskurtso ekologikoa egiteko: Lurra zaintzen ez bada, ez dago beste irtenbiderik. Azkenean, dibulgetzaileak azaldu du oraindik ez dela aurkitu posible den beste planetarik, materialki eta klimatologikoki, giza bizitza lekualdatzea, «bisita gisa bakarrik»:

"Astronomia apaltasunaren eta izaeraren hezitzailea dela esan izan da. Agian ez dago giza kontzeptuen eromenaren frogapen hoberik gure mundu xehearen irudi urrun hau baino. Niretzat, azpimarratu egiten du elkar hobeto tratatzeko dugun ardura, eta beti ezagutu dugun puntu urdin zurbil hori, etxe bakarra, zaindu eta maitatzeko dugun erantzukizuna".

Iturriak

- SAGAN, Carl; *Un punto azul pálido: una visión del futuro humano en el espacio, Planeta argitaletxea, Laugarren edizioa, 2003.*
- *Voyager 1 "s Pale Blue Dot, NASAn.*

- *NASA Just Updated Earth 's Most Iconic Portrait, And We Are as Lonely as Ever, Science Alerten.*
- *Carl Sagan – Pale Blue Dot, carlsagandotcom-en bideoa.*
- *"Puntu urdin argia" ren 25 urte, El Mundo-n.*